

Z CIZÍCH REVUÍ

a) *Revue francouzské.*

Revue militaire française.

Čís. 85 a 86, červenec a srpen 1928.

Mjr. Argenlieu: La bataille de l'Avre. (Pokračování.) Jde o další dni bitvy 1. franc. armády, vedené proti něm. ofensivě na řece Avre v březnu 1918. V této studii sleduje autor podrobně činnost 1. armády, sestupuje až do oddílů pěchoty a dělostřelectva, ve dnech 28. a 29. března 1918. Jde o postupné zasazování jednotek docházejících z týlu, průměrně po dvou divisích denně, jež jsou zasazeny tam, kde se právě jeví potřeba zastavití hrozivý postup Němců. Je to práce zajímavá po stránce improvizované organizace velení, dále, jak nesnadno se francouzská vojska přizpůsobovala pohybné válce. (Pokračování.)

Pplk. Paquet: La defense de

Bois de Ville et de l'Herbe-bois. (Dokončení.) Boj u Verdunu na začátku německého útoku. Den 22. února 1916 začal prudkou přípravou německou na částečně upravené franc. posice, na nichž se den před tím večer Francouzi zastavili. Zasazením všech svých sil hleděl se udržeti alespoň na tomto místě. Zasazením záloh vzniká smíchání jednotek všech praporů brigády. Ztráty jsou ohromné. Provedený protiútok, připravený během noci, se nezdařil. Přes to ztráta na území nebyla značná. Nepřítel zřejmě nemohl uplatnit svou převahu dělostřelectva. Teprve 23. února 1916 podařilo se obchvatem vymanévrovati Francouze z těchto dvou lesů.

Generál Camon: Autour des batailles de Napoleon. (Pokračování.) Nepřítel se v bitvě u Friedlandu

a Waterloo dopustil stejných chyb jako v bitvě u Marenga. U Friedlandu se postavili Rusové před řekou Alle a jejich ústupová linie vedla přes málo mostů ve Friedlandu položeném za jejich levým křídlem. U Waterloo pak Angličané postavili se do bitvy před řesem, jímž procházela ústupová linie na Brusel. Na ruské levé (slabší) křídlo bylo útočeno čelně dvěma divisemi, do boku pak armádním sborem Nevovým. To mělo za následek vzetí mostů přes Alle Francouzi. Rusové pak ustupovali ke Královci.

Také u Waterloo byl veden rozhoďující útok na levé nepřátelské křídlo, za účelem přerušení ústupové čáry na Brusel. K definitivnímu provedení došlo, ač musil Napoleon odvolati 10.000 mužů proti Bülowovi, jenž mu ohrožoval pravý bok. Ovšem úspěchu nebylo využito, poněvadž se zhroutil v útoku německé přesily.

Bitva u Slavkova byla založena na léce, kdy Napoleon musil co nejdříve porazit spojenou armádu rusko-rakouskou, nemohl však táhnouti za ní. Proto ji musil přivábiti předpoklady o své špatné situaci. To se též stalo. Také bitva byla podobného rázu. Rusům ponecháno vábné místo pro útok na Napoleonův pravý bok, zatím co sám udeřil celou silou na střed a rozvrátil jej hleděl zničití pravý jeho bok a uchvátiti ústupové linie.

U Wagramu pak Napoleon útočí celou silou na levý bok Rakušanů, který se mu podaří obchvátiti a vyvrátiti tak celou linii odporu.

Poučení z válek napoleonských jsou uváděna k studiu manévru v bitvě. (Pokračování.)

Pplk. Baills: Franchissement des fleuves en présence de l'ennemi. Nejprve podává autor úvahy o přechodu přes vodní toky (Bedřich Veliký a Napoleon). Pak ukazuje na třech historických příkladech z válek francouzské revoluce metody použité v tehdejších válkách. Pro přítomnou dobu se pokrok jeví ve směru:

velké možnosti zpravodajské, které znesnadňují a někdy i znemožňují překvapení; zvětšení donosnosti a mohutnosti palebných prostředků; možnosti spojení a dopravy, což dovoluje obránci dirigovati na bojiště velmi rychle náležitě prostředky, aby ohraničil úspěch nepřitele.

Proti zpravodajským prostředkům nutno, aby se demonstrace svou seriosností nelišily od hlavního útoku, používati v mohutném množství dýmu, neboť tím šetříme ostatních prostředků, lidí a střeliva.

Zvětšení donosnosti a mohutnosti palebných prostředků nutí používati mohutného dělostřelectva pro provedení přechodu. Má za následek, že čím větší donosnost, tím déle trvá nebezpečí období krise komunikací na řece.

Zvětšení rychlosti ve spojení a v dopravních prostředcích má nevýhody pro útočníka, neboť dává možnost včas uvědomiti vzdálené jednotky a dopraviti je na místo nebezpečí. Počítáme-li, že postup trup, které bojují o předmostí při násilném přechodu, může být max. 4 km za hodinu, kdežto pohyb záloh protivníka 15 km za hodinu, vidíme ohromnou nevýhodu rychlých přesunů pro útočníka. Z toho vyplývá, že pro násilný přechod mohutného vodního toku, kde je fronta na sta km, bude třeba velkých technických prostředků. (Pokračování.)

Kpt. Andrieux: La réforme de la justice militaire. Článek pojednává o důležitých reformách, jež by měly býti uskutečněny ve francouzském vojenském soudnictví, jak v míru, tak hlavně ve válce.

Pplk. Bru a mjr. Cortot: Etudes sur les opérations offensives entre prises pour la conquête et le nettoyage de la Ghouta, jsou operace několika kolon, koncentricky vedených proti oase Damašské v Syrii v červenci 1926 za tím účelem, aby byly úplně opanovány a a vyčištěny od povstaleckých živlů.

Pplk. gšt. Vejmelka.

b) Revues belgické.

Bulletin belge.

Roč. (1929), duben—květen.

L'opération de l'armée belge (duben, květen 1929). Období stabilisace až do 25. ledna 1915.

Une journée de défensive (pplk. gšt. Janssens) duben—květen 1929. Pokračování překladu německého článku z „Kriegskunst im Wort und Bild“, roč. V. (1929).

Les armées dans les Alpes occidentales (mjr. Delvaux) duben 1929. Pisatel dokončuje svoji studii li-

čením přesunu francouzských sil na italskou frontu za poslední války jednak po železnici, jednak auty.

La prise de position et l'arapidity de tir du C 155 L. S. 17 (škpt. gšt. Van den Eynde) duben 1929.

Autor ukazuje na příkladech vzá-
tých ze cvičné střelby v táboře Elsenborn v roce 1928, že zaujetí palebného postavení baterie C 155 L. S. 17 trvá nejméně tři hodiny a že je možno požadovati od tohoto děla rychlost palby: 1 ránu každých 20 vteřin po 2 minuty, každých 30 vteřin po 5 minut, každých

60 vteřin po 15 minut a každých 80 vteřin při déle trvající palbě, což jest asi 45 ran za hodinu.

La tente-abri individuelle (kpt. de Caesemaeker) duben 1929. Návod k použití stanového plátna. Autor poukazuje na předpisy německé a italské.

Není bez zajímavosti podotknouti, že stanové plátno bylo zavedeno prvně v armádě německé (kol 1892); v ostatních armádách teprve až za světové války. (Armády francouzská a belgická je dostaly na počátku roku 1915.)

Tannenberg (kpt. Vandaele) duben 1929.

Pisatel dokončuje svou studii, kterou založil na použití oficiálních pramenů německých o bitvě u Tannenbergu.

Programmes de tirs d'artillerie (mjr. gšt. Sottiaux) květen 1929.

Pisatel vzal si za úkol rozebrati povinnosti jednotlivých velitelů dělostřelectva, pokud se týká organizace palby, která bývá ve všech operačních rozkazech vyjádřena pod titulem: „plán použití dělostřelectva“, a ukázati na příkladech, vzatých z boje útočného

i obranného, vhodnou formu rozkazů, které mají býti na podkladě takových „plánů“ zpracovány tak, aby programy palby byly zároveň úplně a stručné.

Pour protéger l'équipage des chars de combat contre les chocs (por. de Grave) květen 1929.

Článek poukazuje na nutnost zaměnit ocelovou přílbu, mající chrániti osádku tanku proti nárazům o stěny jako nepraktickou za jinou pokrývku hlavy, která byla již zhotovena a je z lehkého etaminu, na němž jsou pásy z vláčného kaučuku (pěny), jímž jest naplněna pružná kožená pochva.

Le nouveau brancard du service de santé belge (mjr. lékař Sillevaerts) květen 1929.

Při mezinárodní soutěži v Ženevě r. 1926, kde měla býti udělena cena vynálezců ideálních polních nosítek, dostala polní nosítka belgické armády „Discry, modèle 1926“ teprve desátou cenu.

Autor si vzal za úkol osvětliti okolnosti a důvody, které vedly studijní komisi sanitního materiálu, že přijala právě tento systém polních nosítek.

Mjr. gšt. Jos. Fetka.

c) Revues srbské.

Artileirijski Glasnik.

Ročník 1927, svazek 5.

1. Útočné vozy.

Historický vývoj, technika a taktické použití. Od brig. gen. Živ. J. Rankoviče.

Článek má pokračování v 6. čísle a uvedeme pak obsah článku při recenzi článků z č. 6.

2. O použití předvojového dělostřelectva (od pěš. plk. Pavla Gr. Pavloviče).

Pod tímto názvem byl v čl. 2 Artileirijského Glasniku uveřejněn článek, kde redakce vyzývá ke konci, aby byly projeveny názory o této otázce též jinými vojenskými osobami. (Výtah článku uveřejněn ve Vojenských rozhledech roč. IX., čís. 11, str. 693.)

Této příležitosti se chápě jako první plk. Pavel Gr. Pavlovič a podává v tomto článku svůj názor o uvedeném thematicu:

„Pisatel článku klade si jako první otázku: „Jaké budou asi první cíle dělostřelectva předvojového?“ V odpovědi na tuto otázku vylučuje, ovšem ne a priori, jako cíl nepřátelské dělostřelectvo a odůvodňuje to tím, že toto dělostřelectvo není obvykle ještě na hranicích dostřelu vlastního dělostřelectva horského a polního.

Na další otázku, zda mohou býti cílem dělostřelectva slabší oddily pěchoty, odpovídá, rozbíraje při tom činnost

předvoje, takto: „Předvoj se musí vynasnažiti, aby podržel iniciativu v své ruce a přinutil nepřítele, aby zaujal posice v terénu proň nevýhodném; to je možno jen tehdy, je-li činnost předvoje promyšlená, náležitě energická a dosti rychlá. To zase závisí na činnosti zmíněného dělostřelectva, jehož první úlohou bude střeliti (ničiti nebo neutralisovati) na ony nepřátelské části, které brání předvoji v jeho dříve zmíněné energické činnosti.“ Autor původního článku uvádí, že dělostřelectvu nebude asi vždy možno tohoto cíle dosíci, protože budou takové cíle na 4–5 km od vlastního dělostřelectva vzdáleny, a tedy nebude možno dělostřelectvu přesně určití místo těchto cílů. Též se může státi, že dělostřelectvo na tuto dálku tyto cíle eventuálně nepostřehne a stane se tak pouhým pozorovatelem bojiště. Dále praví, že při střetném boji podle nynějších taktických zásad nelze dělostřelectva s úspěchem použiti.

Plk. Pavlovič jako důstojník pěchoty odpovídá na tento názor takto: „Vzdálenosti, které autor původního článku uvádí, nejsou úplně správné, nýbrž jsou o polovinu menší. Dobrému dělostřelectvu nebudou ani cíle na 4–5 km daleko. Považuje za nesprávné tvrzení autora původního článku, „že by podle nynějších taktických zásad bylo použití dělostřelectva při střetném boji nemožné“, a neuznává za soudobý princip, že by dělostřelectvo v daném

případě nemohlo zasáhnouti do boje. Plk. Pavlovič praví, že autor původního článku tvrdí, že má činnost předvoje být promyšlená, rychlá a energická, při tom však snižuje součinnost dělostřelectva v pravém smyslu slova na nulu. „My pěšáci,“ praví Pavlovič, „víme, že není třeba, aby dělostřelectvo zasahovalo tam, kde my si svou výzbrojí sami pomůžeme, nechceme však vydávati zbytečně všanc své chrabré vojiny, zvláště, jsme-li v postupu zadržováni válečnými prostředky umístěnými v dobrých a krytých palebných postaveních; tu hledáme podporu svého mocného pomocníka — dělostřelce. Žádáme od dělostřelectva, aby v okamžiku, kdy narazíme na silný odpor, zaujalo co nejdříve a co nejbližší k nepříteli své palebné postavení a udržovalo dobré spojení s předvojem; obvykle má dělostřelectvo, zařazené u předvoje, před sebou jede až dva prapory, čímž je proti překvapení a útoku dostatečně chráněno.

Ke konci podotýká plk. Pavlovič, že si autor původního článku často sám odporuje, a uzavírá svou úvahu takto: „Dělostřelectvu předvoje je otevřeno velké pole působnosti, jeho hlavní povinností je, aby předvoj podporovalo v postupu; co a jak má podnikati, nelze ovšem řešiti takto u zeleného stolu; v míru však je leccos při aplikačních cvičeních a při manévrech možné.“

3. Naslouchání a použití radiogoniometrie. (Od anonymního pisatele D. K.)

Autor použil přednášek pro spojovací službu z Versaille. Zdůrazňuje důležitost tohoto nového zpravodajského prostředku. Před válkou nebylo ho užíváno, ač princip byl znám.

Rozeznává troji naslouchání:

1. telefonem,
2. bezdrátovou telegrafii,
3. telegrafii zemní.

K 1 vykládá autor zjev indukce, jeho využití k naslouchání a doprovází text vhodnými obrazy.

Popisuje způsob provádění. Poukazuje na to, aby hned s počátku bylo zřízeno několik stanic spojených se zemí, a pokusy lze zjistit, které vyhovují. Doporučuje užít k tomu dělových nábojnic. Vypočítává počet a činnost obsluhy takové naslouchací stanice, která musí dokonale znáti jazyk nepřitele. Uvádí příklady z války.

Dále se zabývá opatřeními proti naslouchání a doprovází to zase příklady z války.

K 2. pojednává o bezdrátové telegrafii, o stavbě antén a uvádí pak příklady z války.

K 3. pojednává o radiogoniometrii. Uvádí celý postup zařizování a činnost stanice, způsob zjišťování stanic nepřá-

telských a jejich délky vln. Uvádí, že se za války podařilo tím způsobem zjistiti celou nepřátelskou organizaci a dokonce i přesuny, nemění-li nepřítel délku vlny. Dále uvádí způsoby odvetných opatření.

Na konec se zmiňuje o naslouchání, kde vodičem je země, „skrz zemi“.

4. O námořnictvu, jeho úloze a činnosti v míru a v válce. (Od Mič. N. Hromiča, poručíka bitevní lodi I. tř.)

Pisatel podává velmi pěkný přehled o organizaci a činnosti námořnictva vůbec. Uvádí zde druhy válečných lodí a jejich charakteristická data; mimo to se zabývá speciálně dělostřeleckou výzbrojí válečných lodí. V další stati uvádí zásady námořnické taktiky všeobecně, při čemž probírá hlavní účelné zbraně námořnictva: dělostřelectvo, torpéda, letecké pumy a mořské miny v taktickém jich použití u námořnictva.

Pak se zabývá taktikou lodí v boji s nepřátelskými lodmi, při čemž zdůrazňuje hlavní zbraň v námořní bitvě — dělostřelectvo a pak, že bočná strana vzhledem na palbu dělostřelectva je nejlepší, žádá a přidá nejméně výhodnou polohou lodí k nepříteli; tyto dvě zásady klade za podklad při rozčlenění jednotek námořnictva pro námořní bitvu. Přechází pak na formace jednotek za útoku. V další stati se zmiňuje o taktice válečného loďstva v boji o pobřeží: přepady pobřeží, blokády, bombardování, účast námořnictva při obsazování pobřeží (uvádí několik příkladů z válečné historie), útoky na průplavy. Ke konci činí zmínku o některých úkonech válečného loďstva při vysazování pozemního vojska z lodí, když jde o obsazení válečného přístavu nebo celého pobřeží nepřitele pozemní armádou. Článek je velmi poučný a přístupný i laiku.

5. Co musíme znáti o telefonu a o telefonních stanicích (od žen. plukovníka Djordje Jorgoviča).

Autor zdůrazňuje důležitost telefonu ve vojenské službě a z toho vyplývající nutnost, aby veškerí činitelé, kteří pracují s telefonem, byli dobře obeznámeni s telefonním zařízením, s kladením telefonních linek a se zařizováním stanic. To platí především o veškerých důstojnících a poddůstojnících dělostřelectva. Jinak obsahuje článek známá a také jinde zavedená zařízení v telefonní službě.

6. Nové názory o použití pobřežního dělostřelectva. (Od Ž. M. L. a B. A.)

Článek přináší zajímavé názory na změnu ve vybudování pobřežního dělostřelectva. Hlavní změna záleží v tom, že dosud bylo těžké dělostřelectvo stabilně etablováno v pobřežních pevnos-

tech. Nový názor směřuje k tomu nahradit toto dělostřelectvo aspoň částečně mobilním. Největší zájem o to projevují Spojené státy severoamerické. Severoamerický odbor. časopis „Coast Artillery“ roč. 1927 přináší pojednání o výhodách, které by bylo přineslo použití motorisovaného těžkého dělostřelectva při obraně pobřeží při akci dohodových států na poloostrově Galipol ve světové válce. Autoři uvádějí dále jiné pojednávání z „Militär-Wochenblattu“ seš. 44 z r. 1927, obsahující článek holandského kpt. Grotendorsta o tomto tématu, kde se navrhuje částečná motorisace pobřežního dělostřelectva a značné snížení veškeré činnosti lodního dělostřelectva.

7. Společná cvičení pozemního vojska s letectvem. (Výňatek článku z časopisu „La France Militaire“.)

Článek zdůrazňuje důležitost spolupráce pozemního vojska (pěchoty, dělostřelectva a jezdeckva) s letectvem. Odůvodňuje zřízení pojízdných radiotelegrafních stanic. Autor lituje, že se taková cvičení konají obvykle teprve při větších manévrech, kde se nelze zabývatí podrobnostmi. U pěchoty, praví, nutno přihlížeti k společné činnosti ve všech fázích boje, a probírá tuto otázku na příkladech. Co se součinnosti letectva s dělostřelectvem týká, obsahuje článek totéž, co se uvádí v obdobném článku tohoto sešitu (viz č. 8). Přechází pak na součinnost s jezdeckvem. Zdůrazňuje, aby byly při každém cvičení náležitě prostudovány ony úkony, které jezdeckvo od svého přiděleného letectva může vyžadovati. Je to především velkolepý průzkum podél důležitých ko-

munikací — u letectva nazývá jej průzkumem ve směru vertikálním a u jezdeckva průzkumem ve směru horizontálním.

Ke konci doporučuje prováděti často podobná cvičení v míru po celý rok.

8. Pozorování dělové palby z letadla. (Od anonymního překladatele z francouzského.)

Je to výňatek z článku o tomto tématu od franc. kpt. Canon-a. Byl uveřejněn v srbském překladě ve „Vojnom aeronautičkom Glasniku“ (ve svazku květen, červen 1927). Uvádí důležitost této služby a jak se poněmáhla za války vyvinula.

9. Obrana proti leteckým útokům. (Výňatek z amer. časopisu „Coast Artillery Journal“.)

Článek vystihuje velmi dobře názory o důležitosti protiletadlového dělostřelectva a jeho pomocných prostředků, hlavně zvukoměřických přístrojů a světlometů, a dokazuje to na příkladu komise Spojených států severoamerických, vyslané k studiu obrany Havajských ostrovů. Dále uvádí statistiku o činnosti protiletadlového dělostřelectva a příklady z historie války. Z celého článku lze usouditi, jak velkou pozornost věnují Spojené státy severoamerické této zbraní a jakou důležitost jí přisuzují.

10. Organizace italského dělostřelectva.

Článek je překlad článku z Art. Rundschau roč. 1927, v kterém rozbírá autor dosti podrobně organizaci italského dělostřelectvého velitelství, útvarů a útavy a dělostřelectkou výzbroj.

Mjr. Valerius Komárek.

d) Revues italské.

Rivista di Artiglieria e Genio.

Ročník 68 (1929), číslo 1., — leden.

Žen. plk. E. Cianetti: Ženíjní a telegrafní vojsko u rychlé jednotky (motorisované).

Autoři studuje potřebu těchto vojsk pro velkou jednotku, složenou ze dvou skupin (každá o 1 pluku jezdeckva, 8 pluků cyklistů, části dělostřelectva) a zálohy (jezdeckvo, cyklisté, pěchota na autech, tanky, hrubé dělostřelectvo, obrněné automobily, letectvo). Předpokládá nutnost velitelského spojení: s armádou mezi 40–60 km, se skupinami na 15 km., v skupinách na 10–12 km. Hlavní důraz klade na mechanická pojítka (auta, motocykly), ježto podle jeho kalkulace zajisti dodání obsažnějších zpráv a rozkazů dříve a bezpečněji nežli radiotelegrafie. Radiotelegrafie jen zdvojuje spojení a je (mimo poštovní holuby) hlavním pojítkem pro převážné

oddíly. Proto přichází k závěru, že pro potřeby jednotky dostačí telegrafní rota o 3 čtách radio-telegrafních a radio-telefonních a o 1 čtět optické signalisace. — V celku asi 200 mužů na kolech a 6 důstojníků na motocyklech — materiál bude vezen na autech.

Za hlavní úkol ženijního vojska pokládá úpravu komunikací, hlavně mostů. Požaduje vybavení jednotky lávkami pro pěši a jezdce, pro opravu a vyzkoušení mostů bude použito materiálu z místních zdrojů, mostní soupravu v čas potřeby dodá armáda. Mosty mají mítí nosnost 10 t.

Pro tyto práce, dále pro ničení a případné opevňovací práce považuje za dostatečnou 1 ženijní rotu o 4 čtách.

Dr. D. Selvaggi: Skladiště jedovatých látek a meteorologie.

Vzpomínaje na hamburskou katastrofu fosgenovou, uvažuje autor o vlivu

atmosférických poměrů na uložení jedovatých látek (tlak a vlhkost vzduchu, teplota, větry) a soudí, že sklady těchto látek mají být umístěny ve vyšších polohách a v horách, kde atmosférické poměry zpomalují vypařování a mimo to vítr působí takové rozptýlení par, že nejsou lidskému zdraví nebezpečné.

Npor. ing. E. Ravelli: Teorie brzdy při ústí hlavně.

Studie o výkonnosti brzdy u ústí hlavně na děle, vycházející ze zákona o zachování energie a obírající se silou a pohybem plynů po opuštění hlavně střelou. Konečná formulka udává zmenšení celkového zákazu, jež způsobí tato brzda a jímž umožní zjednodušení kapalinové brzdy a lafety.

Dále přináší toto číslo pokračování článku „Telegrafisté Krasu“ od generála Grisolia.

Z různých zpráv je třeba se zmíniti o pokusech zameziti vypouštění nosného plynu ze vzducholodi, jež jest až dosud nutné k udržení žádoucí výšky letu při postupném spotřebování pohonných hmot. Počítá se průměrně 1 m³ plynu na 1 kg spotřebovaného benzínu. Je-li vzducholod plněna heliem (cena 1 dolar za m³), je na snadě, jaké finanční ztráty tím vznikají, když na př. vzducholod „Hrabě Zeppelin“ spotřebuje na 1000 km as 2900 kg benzínu. Angličané, aby se tomu vyhnuli, zkoušeli s nepatrným výsledkem a značným nebezpečím použiti vodíku jako pohonné látky. Američané se snažili kondenzovati vodu a doplniti jí váhu plavidla. Zdá se, že cíle lze nejnáze dosáhnouti, použije-li se za palivo plynu asi téže váhy jako vzduch, jímž pak bude možno váhu nahraditi. Zeppelin při své poslední jízdě nesl as třetinu svého objemu etilen (O₂H₄), jenž má specifickou váhu 1.250, a dodal hybnou sílu 14.300 kalorií. Mimo to měl zálohu benzínu.

Referují dále o novém německém upoutaném balonu, jež lze lehce přeměnit v balon říditelný. (Riedniger, Augsburg.) — Délka 34 m, průměr 10 m, obsah 1.400 m³. Lodka nese motor 60 ks, svrtuli a reservoirem 80 l benzínu. Balon dosáhl při posledních pokusech výšky 400 m.

Číslo 2. — únor.

Plk. děl. R. Moizzo: Pozorovací letectvo.

Článek rozvíjí požadavky na pozorovací letectvo a klade důraz na jeho společný výcvik s vyššími jednotkami a dělostřelectvem. Pokládá za nutné, aby letectvo každoročně provedlo aspoň jedno cvičení s každou jednotkou (arm. sbor, divise, pěší brigáda, pluky a od-

dily těžkého a polního dělostřelectva), s nímž v boji společně pracuje, a aby cvičení byla prováděna s tolika prostředky pozorovatelskými a spojovacími jako ve skutečnosti.

Zadá, aby všichni důstojníci štábů vyšších jednotek byli vycvičeni na pozorovatele z letounu.

Přimlouvá se za sjednocení radiotelegrafického vzájemného spojení letounu a země v rukou letectva, aby za toto spojení byla odpovědná jediná zbraň — letectvo, na niž udržování tohoto spojení nejvíce závisí.

Plk. A. Chiappi: Důležitost plochosti plochosti dráhy letu u kulometu.

Autor dokazuje důležitost plochosti dráhy letu u ručních zbraní a kulometů (ovládaný prostor se zvětšuje). Po srovnání střeleckých dat kulometu Hotchkiss a Fiat požaduje zvětšení ráže kulometu Fiat, i kdyby bylo nutno zavésti dvojí střelivo u pěchoty (italská puška a kulomet mají ráži 6.5 mm), aby dosáhl zvýšením váhy střely většího dostřelu a tím zmenšení zakřivenosti dráhy letu střely.

Kulomet Fiat při dnešní ráži 6.5 mm dosahuje nejvyššího dostřelu 3000 m (Hotchkiss 8 mm — 4300 m), prakticky může ho býti použito jen do 2500 m (Hotchkiss 3500 m).

Pplk. ing. Micheletta: Užití paprsků okem neviditelných k signalisaci.

Studie a zprávy o praktických zkušenostech v použití ultračervených a ultrafialových paprsků v optické signalisaci. — Tím se zvýšila možnost korespondence u přístrojů se zrcadly průměru 30 cm na 2 km a při průměru 60 cm na 10 km. Těchto přístrojů používalo na sklonku války námořnictvo francouzské. Článek končí pojednáním o užití zlepšených těchto přístrojů ve vojenství a srovnáním jejich výkonnosti s výkonností a nedostatky dnešních pojitků.

Vliv země na pohyb střely.

Článek je překladem z „Revue d'artillerie“, červenec 1928. Pojednává o vlivu rotace zeměkoule a o jiných činitelích, působících na dráhu letu střely při střelbě na vzdálenosti přes 30 km.

Brig. gen. G. Grisolia: Telegrafisté Krasu.

Inspektor telegrafního vojska 3. armády (u Gorice, pak na dolní Piavě) pokračuje v svém líčení činnosti telegrafních jednotek této armády od 11. ofensivní sošské (srpen 1917) až do stabilisace fronty na Piavě a během obrany na této řece (do května 1918). Článek je spíše snůškou hrdinných činů jednotlivců a oddílů a má účel vojenskovo-výchovný. Škpt. gšt. Bürger.

f) Revues německé.

Wissen und Wehr.

3. sešit, březen 1929.

Generalleutnant Schniewindt: Die Nachrichtenverbindungen zwischen den Kommandobehörden während des Weltkrieges 1914.

Instruktivní článek o organizaci spojení na německé straně za pohybné války 1914. Podává přehled organizace při vypuknutí války, jedná o činnosti příslušných orgánů jak vyšších velitelství, tak i technických oddílů, ukazuje na chyby, které se staly při přípravě a při provádění operací, a vyzvozuje důsledky z nabytých zkušeností.

Jak bylo spojení mezi vrchním velitelstvím, armádami a armádními sbory připraveno a prováděno, ličí se na dvou konkrétních případech, jednak na západní frontě, pokud jde o postup všech tří armád pravého křídla v době od 17. srpna do 9. září 1914, jednak na východní frontě se zřetelem na obchvatnou operaci 9. armády u Lodže mezi 11. a 20. listopadem 1914.

V přehledu, usnadněném 8 náčrtů, dochází autor k závěru, že operativní použití spojení a spojovací služby nebylo v míru dostatečně připraveno, že se na západním bojišti nestalo nic, aby to, co bylo zameškáno, bylo dohoněno (nedocenění významu spojení u vyšších velitelství a nečinnost u technických velitelů), že však operace na východním bojišti dokázala, že organizace služby vyhovovala. Nejdůležitějším požadavkům spojení, poněvadž byla pevně řízena za činné a plně pochopené spolupráce všech příslušných činitelů.

Major a. D. Volkmann: Die sozialen Mißstände im Heer während des Weltkrieges.

Dokončení článku, uveřejněného v předchozím sešitě, kde se ličí příčiny sociálních nesprávností v armádě za války. Autor uznává některé nedostatky předválečného důstojnického sboru (jistá duševní omezenost, jednostrannost v posuzování vnitřně politických poměrů, nedostatečná znalost a ohled na sociální dění, zaostalost názorů a zvyků ve vnitřní struktuře sboru), zdůrazňuje však naproti tomu i nepopíratelné přednosti sboru, jeho jednotnost, jednotnost názorů, pevnost v rozkazování a poslouchání, přísnou kázeň k sobě i k jiným. Některé z hlavních příčin sociálních nedostatků (povolávání starších ročníků do zbraně, vnitřně politické boje, bída, hlad a duševní strádání za války) leží mimo okruh odpovědnosti důstojníků.

Jiné, jako pokles morálky a kázně ve vojsku, snaha zakrýtí a umlčet různé nedostatky, plýtvání lidským materiálem, ne vždy dosti přísná spravedlnost ve vyřizování stížností a v udělování dovolených a vyznamenání, rozdíly mezi stravováním, ubytováním a požitky mužstva a důstojníků mohou sice býti kladeny částečně za vinu důstojníkům, nikdy však sboru jako celku, nýbrž jen některým jednotlivcům. Tyto přehmaty se nevyskytovaly na počátku války, kdy hlavní váha spočívala na aktivním a vůbec předválečném důstojnickém sboru, za to se s nimi setkáváme častěji v pozdějším průběhu války, kdy důstojnický sbor, značně rozředěný důstojníky teprve za války ustanovenými a převážně neaktivními, má vedle předností i všechny vady všech sociálních vrstev národa.

Celkem chce autor dokázat, že základ předválečného systému byl dobrý a zdravý, že je však nutno poctivě a nestranně osvětliti některé chyby, aby jim bylo v budoucnosti zabráněno.

Kontreadmirál a. D. Wülfing v. Ditten: Kriegerische Landungen.

Článek pojednává o námořních operacích se zřetelem na přistání a vysazení jednotek z lodí k pozemním akcím. Jako příklady zabývá se operacemi na Gallipoli 1915, dobytím baltických ostrovů 1917 a expedicí do Finska 1918.

Vojensko-politický přehled zabývá se smlouvou o zavržení války, uzavřenou mezi Ruskem na jedné a Polskem a Rumunskem na druhé straně, ličí podstatu rusko-anglického rozporu ve střední Asii se zřetelem na události v Afganistanu a ukazuje, že vypovězení Trockého z Ruska nemělo vážného vlivu na hodnotu a upotřebitelnost rudé armády.

4. sešit, duben 1929.

Wolfgang Muff: Soldat und Tradition.

Pojednává o nepopíratelném významu tradice pro armádu.

Major a. D. v. Gonnermann: Der 9. Oktober 1914, der Wendepunkt in den Operationen der Heereskavallerie im Westen (s 3 náčrtů).

Ne dosti přehledně psaný článek o událostech od 2. do 9. října 1914 v prostoru Lille, tedy na severním křídle západní fronty, kde se oba soupeři snažili shromáždit nové síly, jichž vyložení a soustředění měly krýtí značné jezdecké síly. Je to krátký výšek z činnosti jezdeckta obou stran, který neobjasňuje dostatečně úmysl a vůdčí

myšlenku zamýšlených nebo prováděných operací a který naprosto nedokazuje, proč by právě 9. říjen měl být vrcholným bodem v operacích jezdecké na západní frontě.

Major Fellgiebel: *Der Geist der Technik*.

Autor se obírá poměrem techniky k taktice. Dovojuje, že použití nových technických vynálezů nezůstává bez vlivu na vedení války a boje. Upozorňuje na rozpory v názorech mezi techniky a vojáky, chce přelstít to, co je dělí, tím, že zdůrazňuje články, které oba spojují, a dochází tak k závěru, že je v zájmu úspěšného a účelného vývoje na technickém i vojenském poli nutno, aby technik byl i takticky vzdělán a aby velitel měl potřebné všeobecné porozumění pro vlastnosti, výkonnost a způsob použití technických prostředků, tedy jasný přehled o jejich možnostech a potřebách, aniž by však při tom zacházel do podrobností, nebo se stal závislým na technickém odborníku.

Oberleutnant v. Claer: *Die 6. sibirische Schützendivision in den Kämpfen bei Brzeziny vom 19. bis 24. November 1914 und ihre Vernichtung* (s 5 náčrtů).

Článek podává obsah brožury, vydané ruským válečným archivem o bojích 6. sibiřské střelecké divise v bitvě u Lodže v listopadu 1914.

Jak známo, měl generál Mackensen, velitel 9. něm. armády, v úmyslu obklíčit a zničit 2. ruskou armádu u Lodže. Obklíčení východně od Lodže provedl skupinou generála Scheffera, složenou z XXV. zál. sboru, z 3. gardové divise a z jezd. sboru Richtofen. Situace 2. ruské armády byla již velmi kritická, když generál Ruský, velitel fronty, utvořil na levém křídle 1. ruské armády zvláštní armádní skupinu a nařídil jí vpadnouti postupem přes Brzeziny (12 km vých. od Lodže) do týlu vojsk gen. Scheffera.

6. sibiřská střelecká divise náležela k této skupině vedle zbytků 43. divise, jedné brigády 63. divise a dvou turkestanských pluků. Brzeziny byly vzaty. Při dalším postupu střetla se však divise, osamocená a nepodporovaná sousedy, s celou skupinou gen. Scheffera, který se rozhodl probít se ve směru na Brzeziny, a byla po dvou denním útrpném odporu téměř zúplna potřeň.

Článek obsahuje mnoho zajímavých podrobností, náčrtů umožňují stále sledování průběhu operací, chyby, kterých se dopustilo německé a zvláště ruské vedení, jsou náležitě osvětleny.

Vojensko-politický přehled podává podrobný rozbor francouzské vojenské reformy, jejímž podkladem jsou známé tři základní zákony z r. 1927 a 1928. O věci bylo již častěji psáno i v této revue. Tento článek nepřináší tedy nic nového. St.

LITERÁRNÍ PŘEHLED

Spisy cizojazyčné.

Hubert de Krahe, colonel d'infanterie: *Le Chef et la Troupe*. (Notions de commandement.) Bruxelles, 1928. Str. 354.

K nejmladším vědám vojenským patří beze sporu stratiopedagogika a stratiopsychologie. Již před světovou válkou nalézáme hojně stop v literatuře vojenské, které se dotkly panenských polí a lánů vojenské pedagogiky a psychologie, ale byly to přece jen pouhé náběhy, články a menší studie. Teprve světová válka a její vítězné ukončení na straně čtyřdohody dávaly vznik pracím soustavnějším a ucelenějším. K takovým pracím patří i kniha Huberta de Krahe, plukovníka belgické pěchoty, jenž od r. 1924 do r. 1926 podával své výklady z mravní výchovy vojenské frekventantům záložní důstojnické školy pěchotní v Bruselu. Tyto výklady pojal do této práce,

jejímž úkolem je podati mladým vzdělaným příštím záložním důstojníkům základní pojmy, jichž je jim třeba, mají-li se jednou státí pravými veliteli. Autor se obrací speciálně na nynější a někdejší vysokoškoláky a středoškoláky, kteří tvoří základní pilíře důstojnických záloh. Z tohoto důvodu snažil se autor dáti své práci čistě vědeckou základnu, jsa si vědom, že mladou inteligenci lze pro práci v armádě získati nejlépe ne sentimentálními, ale důvody, které přesvědčují.

Ze Hubert de Krahe čerpal hojně ze starší literatury, je při vědeckosti jeho díla nasnadě. Velmi mnoho děkuje jeho kniha těmto spisovatelům, nám známých a zvučných jmen: Gustav Lebon, René Hubert, Ardant du Picq, Jules Payot, William James, Jean de Vignes Rouges vedle řady jiných. Zvláště však se opírá Hubert de Krahe o plu-